
Kontrola ve VS

Doc. PhDr. Jan Šelešovský, CSc.

Obsah přednášky

1. Úvod
2. Základní pojmy, legislativa a systémy kontroly
3. Finanční kontrola ve veřejné správě

Pojetí výuky - požadavky

- Získat informace použitelné v praxi veřejného sektoru a veřejné správě
- Seznámit se s teoretickými vstupy do problematiky kontroly včetně auditu
- Chápat kontrolu jako nástroj řízení
- Umět se vyjadřovat písemnou i ústní formou (proto seminární práce a její obhajoba), diskutovat

Požadavky na studium

- Výuka probíhá 1x za čtrnáct dnů v rozsahu 4 vyučovací hodiny. Důvod: účast externích odborníků, exkurze, prezentace prací
- Podmínkou klasifikovaného zápočtu je:
  - zpracování a prezentace seminární práce
  - absolvování závěrečného testu

Literatura

- Povinná: Rektorič, J., Ťelešovský, J. a kol. *Kontrolní systémy ve veřejné správě a veřejném sektoru*. Ekopress: Praha 2003, ISBN 80-86119-72-6
- Legislativa
- www stránky a další informace o organizacích uvedených v textu publikace a zařazených do souboru seminárních prací
- Další literatura s problematikou kontroly a řízení podle vlastního výběru
- Opakování problematiky ekonomiky veřejného sektoru a veřejných financí

Osnova seminární práce

- Úvodní strana
- Obsah
- Úvod (nemusí být součástí práce)
- Identifikace organizace – název, zřizovatel, typ, legislativa
- Poslání organizace
- Organizační schéma, statut – uvést do přílohy
- Činnosti organizace - zdůraznění těch činností, které mají kontrolní, inspekční či dozorový charakter
- Zdroje financování
- Vnitřní kontrolní systém – identifikace, popis s využitím výsledků studia
- Vnější kontrolní systémy, kterým organizace podléhá, popis s využitím výsledků studia
- Používané druhy auditu uvnitř organizace
- Vlastní názor na činnost organizace

Osnova - pokračování

- Závěr (nemusí být součástí práce)
- Použitá literatura citovaná podle platných norem
- Přílohy
- Rozsah: 15 stran
- Formát: A 4
- Jako vodítko pro formální úpravu práce a způsob citace poslouží příloha Studijního katalogu ESF MU s informacemi pro zpracování diplomových a bakalářských prací.

Přední strana seminární práce

Masarykova univerzita v Brně
Ekonomicko-správní fakulta

Studijní obor:

NÁZEV PRÁCE

Seminární práce do předmětu
Kontrola ve veřejném sektoru

Autor:

Brno

2007

Soubor organizací pro seminární práci bude zveřejněno pro studenty v balíku

- 1 Obec II.
- 2-3 Obec III.
- 4 Magistrátní město nebo městská část
- 5 Parlament ČR
- 6 NKÚ
- 7 Veřejný ochránce práv
- 8 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
- 9 Státní úřad pro jadernou bezpečnost
- 10 Energetický regulační úřad

Soubor organizací pro seminární práci - 2

- 11 Český telekomunikační úřad
- 12 Kraj
- 13 Kulturní příspěvková organizace zřízená státem (muzeum, galerie)
- 14 Kulturní příspěvková organizace zřízená ÚSC (divadlo, muzeum ...)
- 15 Organizace vědeckého typu zřízená státem (AV ČR, GA ČR...)
- 17 Organizace z odvětví technické infrastruktury s majetkovou účastí státu nebo ÚSC
- 18 Církevní nebo náboženská společnost
- 19 Veřejná vysoká škola humanitního zaměření
- 20 Veřejná vysoká škola technického zaměření

Soubor organizací pro seminární práci - 3

- 21 Univerzita obrany
- 22 Nemocnice
- 23 Zařízení sociálního charakteru
- 24 Finanční úřad
- 25 Finanční ředitelství
- 26 Státní zemědělská a potravinářská inspekce
- 27 Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
- 28 Česká obchodní inspekce
- 29 Státní energetická inspekce
- 30 Rada pro rozhlasové a televizní vysílání

Soubor organizací pro seminární práci - 4

- 31 Hasičský záchranný sbor
- 32 Drážní úřad
- 33 Česká správa sociálního zabezpečení
- 34 Vybraná nestátní nezisková organizace s celostátní působností
- 35 Vězeňská služba ČR
- 36 Ministerstvo financí
- 37 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- 38 Ministerstvo pro místní rozvoj
- 39 Ministerstvo informatiky
- 40 Ministerstvo životního prostředí

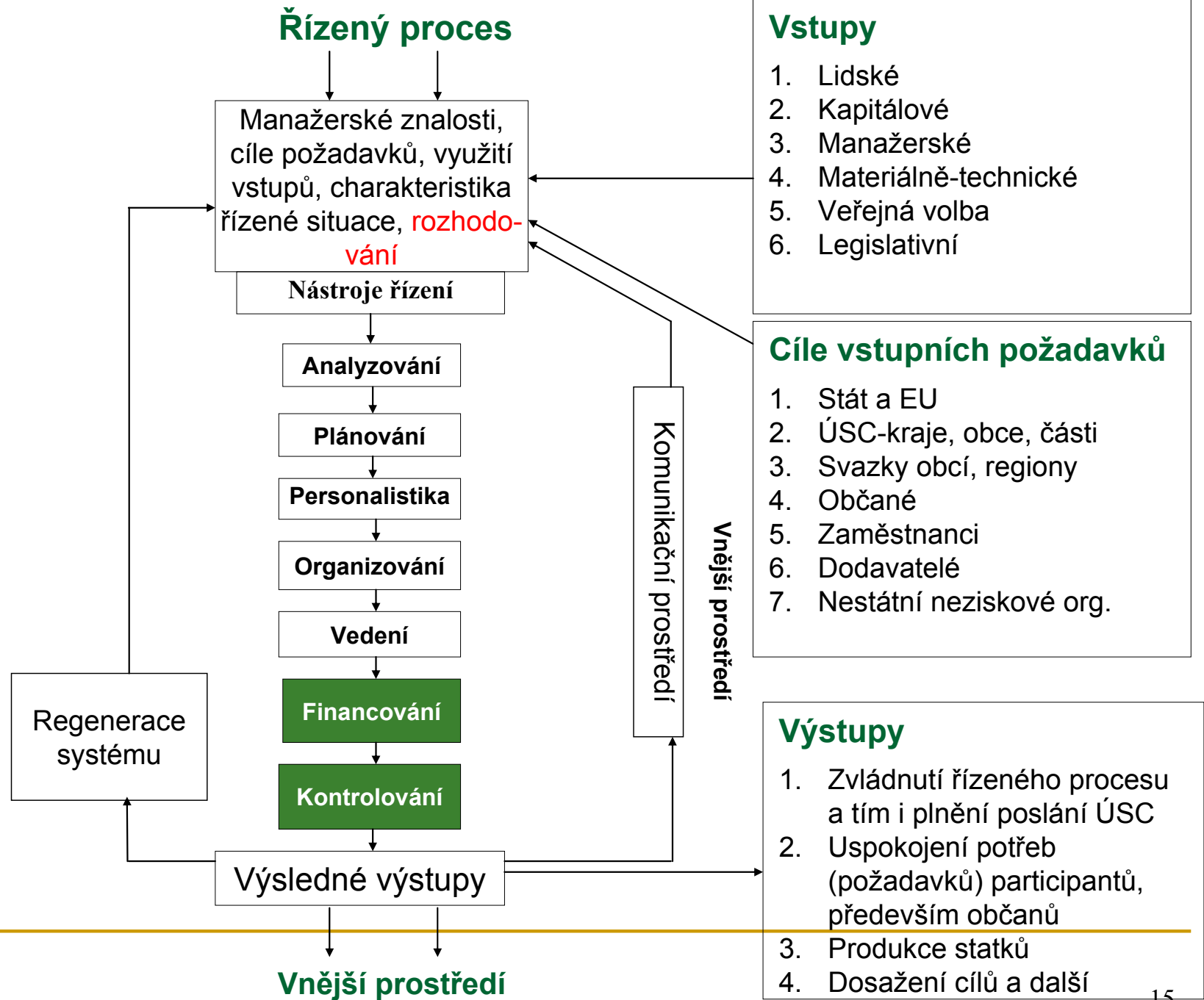
Definice veřejného sektoru

- „Veřejný sektor je ta část národního hospodářství, ve které jsou ve **veřejném zájmu** uspokojovány potřeby společnosti a občanů **formou statků** prostřednictvím **veřejných služeb**, je financována převážně z **veřejných rozpočtů**, je řízena a spravována **veřejnou správou**, rozhoduje se v ní převážně s využitím **veřejné volby** a podléhá **veřejné kontrole**. A ještě dodatek: tenduje k **neefektivnosti**.“

Definice řízení

Řízení je jedna z nejdůležitějších lidských činností. Od doby, kdy lidé začali vytvářet skupiny, aby **dosáhli cílů**, kterých nemohli dosáhnout jako jednotlivci, se stalo řízení nezbytné pro koordinaci individuálních úsilí. **Řízení je tedy proces** tvorby a udržování prostředí, ve kterém jednotlivci pracují společně ve skupinách a účinně dosahují **vybraných cílů** s využitím nástrojů jako je především rozhodování, plánování, organizování a **kontrola** a to s **dostatečnými finančními prostředky**.

Systemový přístup k řízení VS ČR

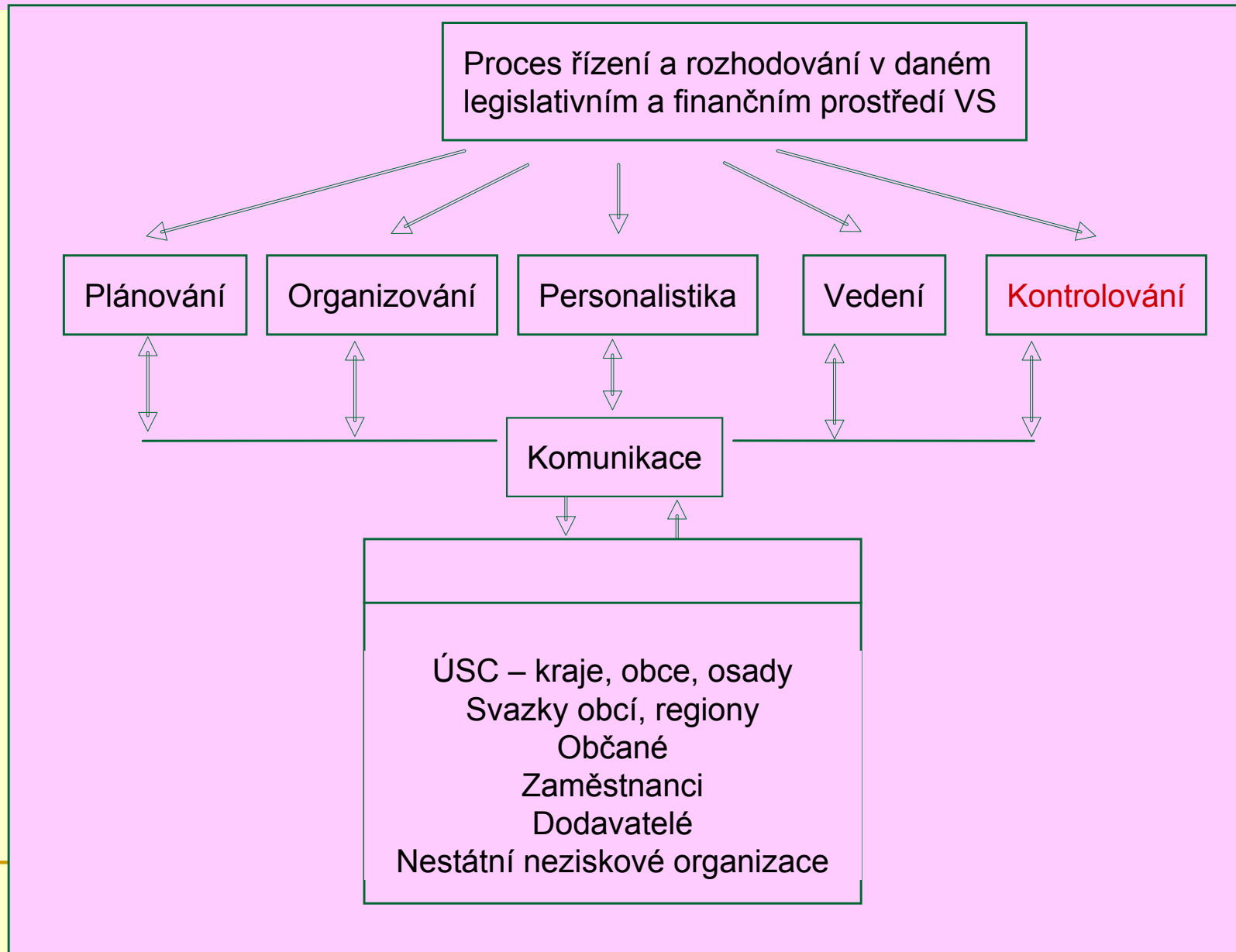

Cyklus manažerské práce

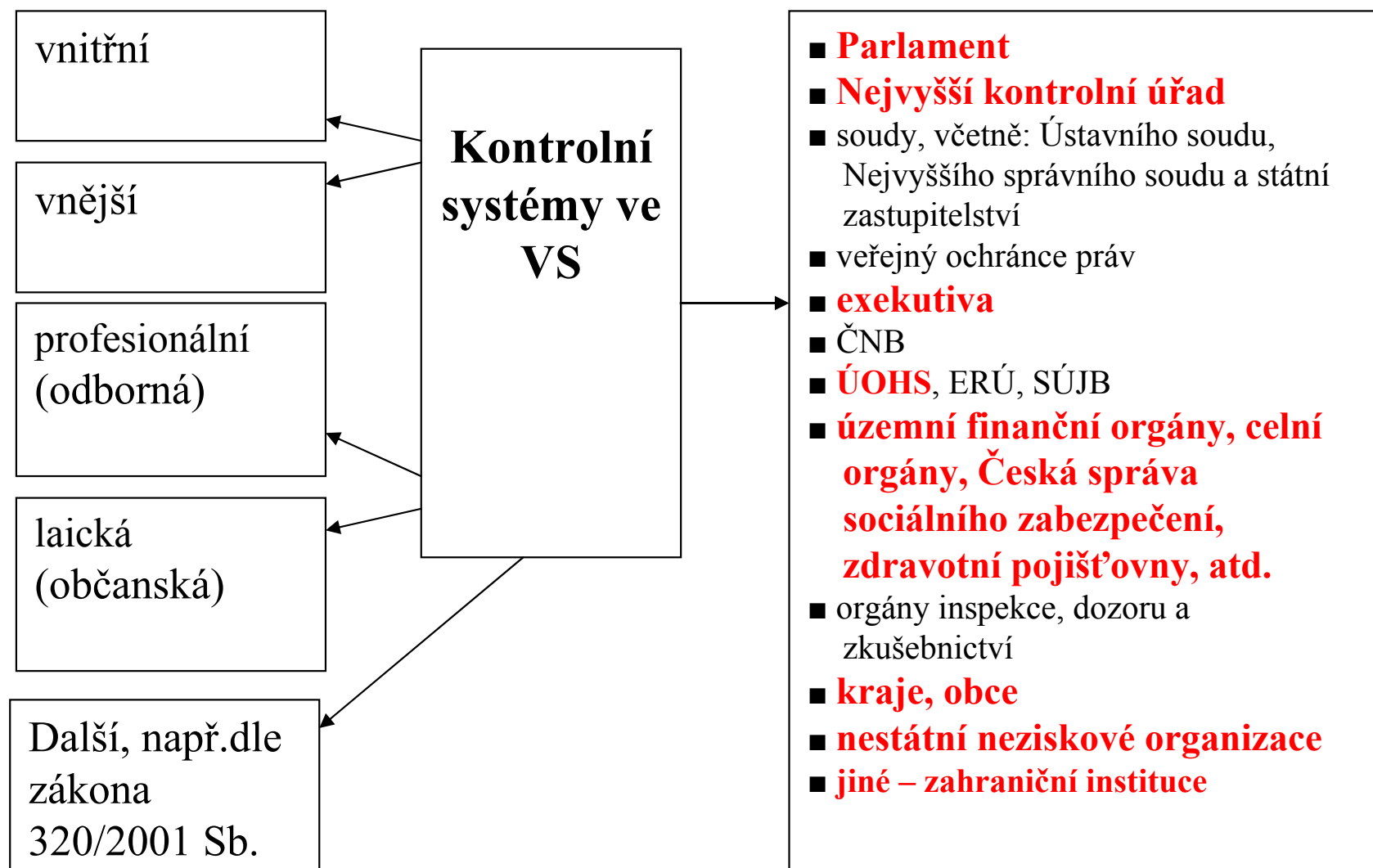

Účel a funkce komunikace v řízení

Základní kontrolní systém České republiky

Kontrolní systém ČR

- Parlament
- NKÚ
- Soudy (ÚS, NSS)
- SZ
- Veřejný ochránce práv
- Exekutiva a ČNB
- Instituce EU
- ÚOHS, ERÚ, SÚJB
- Finanční a celní orgány
- ČSSZ, Zdrav.poj.
- Státní inspekce, dozor, zkušeb.
- Kraje, obce
- NNO

Vybrané kontrolní instituce

- ČŠI
- ČIŽP
- Český telek.úřad
- Čs.úřad BP
- ČOI
- Státní energ.insp.
- Státní zem. a potr.insp.
- Ústřední kontrolní a zkuš. ústav zem.
- Drážní úřad
- Drážní inspekce
- Dopravní úřady v silniční dopravě
- Úřad pro civilní letectví
- Ústav pro odb. tech. Zjišťování let. nehod
- Státní plavební správa
- HZS – krizové situace a stavy

Pojetí a druhy kontrol I.

Pojetí kontroly

Obecně se v teorii uvádí šest základních pojetí kontroly:

- informační,
- regulační,
- institucionální,
- represivní,
- motivační a
- výchovné,

s následující strukturou činností.

Pojetí a druhy kontrol II.

1. Informační pojetí

(například audit hospodaření VS nebo věznice)

- zjištění skutečnosti o kontrolovaném objektu,
- konfrontace skutečnosti s očekáváním,
- objevení odchylek a jejich zápis,

2. Regulační pojetí

dtto jako informační pojetí plus

- odstranění nežádoucích odchylek (např. vnitřní kontrola vynakládání získaných prostředků na investice, využití zákona o zadávání veřejných zakázek)
- jde o kontrolu se zpětnou vazbou.

Pojetí a druhy kontrol III.

3. **Institucionální pojetí** – dtto jako pojetí regulační, ale je popisováno ve vztahu k instituci, která kontrolu realizuje. Například NKÚ, Česká obchodní inspekce, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Státní zastupitelství ve vztahu k vězeňství, Veřejný ochránce práv, některé nevládní neziskové organizace (především s posláním ochránce lidských práv), auditorské a účetní firmy, ale i kontroly finančních úřadů, živnostenských úřadů či úřadů práce, kontrola hygienika apod.
4. **Represivní (negační) pojetí** – dtto jako pojetí regulační plus vyvození represivních důsledků. Příkladně důsledky kontrol využívání zákona o zadávání veřejných zakázek a následné odvolání a případné obžalování managementu. Vychází se z předpokladu, že rozhodnutí (normy, plány, příkazy apod.) jsou správné. Odchyly od nich jsou proto nežádoucí, je zapotřebí je odstranit a současně vyvodit důsledky za jejich vznik.

Pojetí a druhy kontrol IV.

5. **Motivační pojetí** – dtto jako regulační a opak negačního pojetí. Vychází z principu, že kontrola má nejenom postihovat viníky neplnění norem, ale také a především, zhodnotit dobře vykonanou práci, dobrý výkon svěřené funkce a tím pozitivně motivovat pracovníky, aby permanentně zvyšovali jak kvalitu, tak efektivnost výkonu funkce.
6. **Výchovné pojetí** – spočívá v tom, že subjekt kontroly působí na kontrolovaný objekt jako výchovný činitel a ve smyslu právních norem vychovává k přesnosti, čestnosti a odpovědnosti při výkonu práce. Svým způsobem se jedná i o výchovu proti korupci. Toto pojetí kontroly spočívá v tom, že se musí současně zabezpečovat metodické usměrňování kontrolovaného objektu, což znamená poskytování konkrétní metodické pomoci podle množností a potřeb kontrolního subjektu.

Pojetí a druhy kontrol V.

U všech šesti pojetí je důležité vybudování **zpětné vazby**, případně i **vazby dopředné** (preventivní), potřebné pro dosažení dynamické rovnováhy mezi skutečným a žádoucím stavem podle hesla **kdo řídí – kontroluje**.

Druhy kontrol I.

- a) Podle **subjektu kontroly** může jít o kontrolu individuální, kterou vykonává jeden subjekt kontroly nebo o kontrolu koordinovanou, kterou vykonává více subjektů kontroly. Individuální i koordinovaná kontrola může být souborná (úplná, vyčerpávající), namátková (kontroluje se část souboru) nebo výběrová (podle přijatého pravidla výběru).
- b) Podle **vztahu kontroly k objektu kontroly** existuje kontrola vnitřní a kontrola vnější.
- c) Podle **vymezení kontrolního systému k určitému objektu kontroly** existuje v rámci veřejného sektoru například: finanční kontrola ve veřejné správě, které je věnována zítřejší samostatná přednáška; kontrolní systémy v odvětví dopravy : Drážní úřad, Drážní inspekce, Dopravní úřad, Státní letecká inspekce; kontrolní systémy v odvětví zdravotnictví: Hlavní hygienik ČR, Český inspektorát lázní a zřídel atd.
- d) Podle **organizačního vztahu** se člení kontrola na vertikální a horizontální kontrolu.
- e) Podle **systému kontroly** lze členit kontrolu na plánovitou a operativní až každodenní.

Druhy kontrol II.

- g) Podle **časového vztahu kontroly** a kontrolované činnosti existují kontroly předběžné, průběžné, následné, soustavné a občasné. Předběžná kontrola se realizuje před rozhodnutím, kdy je ještě možné vyloučit dopředu nedostatky. Průběžná kontrola je zaměřená na současnost a parciální zásahy podle charakteru zjištěných odchylek. Následná kontrola pravidelně kontroluje opatření uložená především komplexními a tematickými kontrolami. Soustavná či nepřetržitá kontrola si vyžaduje vysoké náklady a váže velký počet pracovníků. Občasná kontrola se realizuje nepravidelně, například při předávání funkcí, majetku apod.
- h) Při **využití specifických nástrojů řízení**, jakými je například účetnictví, statistické výkazy a pravidelná hlášení, se vžil název globální forma kontroly.

Druhy kontrol III.

- i) Podle **vztahu kontroly k podstatě věci** existuje kontrola formální a neformální (meritorní). **Formální kontrola je zaměřena na formální náležitosti jevů, jako například podpisové oprávnění ve vztahu k delegované pravomoci pracovníka, úplnost údajů, číselná správnost apod. Tento druh kontroly má vyloučit chyby, které znemožňují další práci s doklady.**
- j) Podle **způsobu vyjadřování (měření) jevů a procesů** se kontrola člení na slovní (verbální), hmotnou (naturální) a hodnotovou (finanční).
- k) **Podle odborného výkonu** se člení kontrola na odbornou (profesionální) a laickou (občanskou). **Odborná (profesionální) kontrola je realizována odbornými útvary uvnitř organizace nebo odbornými institucemi zřízenými zákonem k provádění přesně vymezeného způsobu a zaměření kontrolní činnosti. Občanskou kontrolu realizuje široká veřejnost, tj. občané s využitím zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve kterém je uveden postup jak může občan či právnická osoba postupovat při vyžádání informací od institucí veřejné správy a jí zřizovaných organizací. A při respektování ustanovení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů ve znění pozdějších zákonů a zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností.**

Vymezení kontroly ve veřejném sektoru a veřejné správě

- Kontrola je nedílnou **součástí každého řízení** a proto je také součástí procesů realizovaných ve veřejném sektoru a veřejné správě.
- Kontrola zjišťuje a eliminuje **odchyly**.
- Kontrola má různé **funkce** (poznávací, zjišťovací, porovnávací, hodnotící, nápravnou apod.)
- Na kontrolu lze pohlížet z různých aspektů (např. dle **předmětu** kontroly nebo dle **institucí**).

Vymezení kontroly

- Rozeznáváme také tzv. **dozor**, tj. administrativní dozor jako specifickou formu kontroly realizovanými správními orgány (např. vodohospodářský dozor, hygienický dozor, požární dozor apod.) vůči subjektům, které nejsou hierarchicky podřízeny daným kontrolním správním orgánům.
- A **kontrolu** v užším smyslu realizovanou ve vztahu podřízenosti a nadřízenosti.

Vymezení kontroly

- Vnitřní a vnější kontrola
- Předběžná, průběžná, následná kontrola
- Laická a profesionální
- Kontrola zákonnosti a kontrola účelnosti, efektivnosti, hospodárnosti.
- Kontrola vykonávaná zákonodárnými sbory (zastupitelstvy), soudní, NKÚ, exekutivou a správními orgány, na základě stížnosti a peticí občanů

Akcent naší přednášky

- **Institucionální** aspekt (instituce a orgány)
- Předmět (oblast) kontroly (ekonomické resp. **finanční** vztahy a souvislosti)
- Na kontrolu lze pohlížet z hlediska teoretického a praktického (vymezeného zákony). V přednášce je upřednostněn aspekt **legislativní**.

POZOR: Základní odlišení a protiklady

- I. **Kontrola v celém systému VS** - vychází z množství zákonů, které jsou někdy nekompatibilní (širší pojem a pohled)
- II. **Finanční kontrola ve veřejné správě (užší pojem)** dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě), prováděcí vyhlášky a metodik MF ČR – významný zákon z hlediska čerpání prostředků EU, ovšem i tento zákon se v procesu (technologii) kontroly odvolává na jiné kontrolní zákony

Nezbytnost kontroly

- Fáze rozpočtového procesu jako procesu řídicího či manažerského (sestavování, schvalování, realizace, **kontrola**)
- Veřejné prostředky (prostředky **daňových poplatníků**)
- Tendence VSI k **neefektivnosti**
- Členství v EU (viz problémy ČR s čerpáním zdrojů a negativním výrokem pro některé programy)

Aktuální trendy kontroly

- Porušení rozpočtové kázně (první fáze každé kontroly, relativně snadná) – **původní pojetí**
- Sledování **efektivnosti**, účelnosti a hospodárnosti (solistikované a obtížné, neboť je nutné definovat kritéria) – **nové pojetí**
- Přejchod od kontroly ex post ke kontrole **ex ante** – **nové pojetí**

System kontroly VEFI – různé pohledy (třídění)

- Kontrola VEFI jako **autonomní okruh a nástroje** (samostatná legislativa – např. rozpočtová pravidla, zákon o finanční kontrole ve veřejné správě, zákon o přezkoumání hospodaření úsc apod.)
- Kontrola VEFI jako **součást jiných** kontrolních okruhů a nástrojů

MEZINÁRODNÍ RÁMEC (mezinárodní standardy)

- Od roku 1953 nejvyšší kontrolní instituce členských zemí OSN se sdružují v INTOSAI (přes 200 kontrolních institucí)
- Na IX. kongresu INTOSAI v Limě 1977 přijata tzv. **Limská deklarace o základních směrech finanční kontroly (z toho vychází EU)**
- INTOSAI generuje různé standardy a metodiky
- Od roku 1990 sdružení kontrolních institucí evropských zemí EUROSAI
- Nově vydané **nařízení Komise č. 438/2001** k zavedení řídicích a kontrolních systémů ve státech EU pro čerpání z fondů EU

1. VYBRANÁ LEGISLATIVA

(určitá nekompatibilita)

- Ústava
- Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- Zákon č. 166/1993 Sb., o NKÚ
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

2. VYBRANÁ LEGISLATIVA

(určitá nekompatibilita)

- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze
- Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách
- Zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a k. řízení
- Zákon č. 531/1990 Sb., o ÚFO
- Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků
- Zákon č. 420/2004 o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí

ZÁKON Č. 552/1991 Sb., O STÁTNÍ KONTROLE

- Základní zákon pro kontrolu, ale netýká se kontroly v rámci vztahů nadřízenosti a podřízenosti
- Kontrolní činnost je zaměřena na hospodaření s **finančními** a hmotnými prostředky ČR a plnění povinností vyplývajících z obecně závazných předpisů
- Vztahuje se na ministerstva a ústřední správní úřady, místní orgány státní správy a orgány územní samosprávy, ostatní orgány st. správy (specializovaná kontrola, odborný dozor nebo inspekce), nikoliv soudy (s výjimkou jejich hospodaření)

Kontrolní struktury (okruhy) veřejných financí

- **Finanční kontrola ve veřejné správě** (MF ČR, územně finanční orgány, správci kapitol, úsc)
- **Vnější kontrolní systémy VEFI** (např. NKÚ, zákon o přezkoumávání hospodaření obcí)
- **Jiné samostatné instituce VEFI** (celní orgány, ČSSZ, zdravotní pojišťovny atd.)
- **Kontrola parlamentem** (a zastupitelstvy úsc), exekutivou (vláda), **soudní** atd.
- **Ostatní**

PARLAMENTNÍ KONTROLA PS

- Schvalování zákonů
- **Kontrola exekutivy**
- **Schvalování rozpočtu a st. záv. účtu**
- Interpelace ústní a písemné
- Výbory a komise PS
- Vyšetřovací komise
- Volba poslanců do dozorčích rad a kontrolních orgánů některých veřejných institucí (SF, GAČR, Všeobecná ZP apod.)
- Petice, jiná podání občanů
- Návrh na vyslovení nedůvěry vlády

SENÁT

- Schvalování zákonů **(ne SR!)**
- Požadovat informace od členů vlády, vedoucích správních úřadů a orgánů ÚSC
- Petice, jiná podání občanů
- Veřejná slyšení Senátu
- Veřejné slyšení výboru

VLÁDA (Exekutiva)

- **Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR**
- **Řídí, kontroluje a sjednocuje činnost ministerstev**
- **MINISTERSTVA – kontrolují dle svých kompetencí**

Právní (soudní) kontrola

- **Ústavní soud** (interpretace zákonů včetně legislativy týkající se nebo související s VEFI, přezkoumává některé zásahy VS, rozhodnutí a právní předpisy, případně je zrušuje nebo vyvozuje důsledky z jejich nezákonnosti)

Právní kontrola

- **Nejvyšší správní soud a správní soudnictví:**
  - o žalobách proti rozhodnutí správních orgánů
  - o ochraně proti nečinnosti s.o.
  - o ochraně před nezákonným zásahem s.o.
  - kompetenční žaloby
  - věci volební a místní referendum
  - věci politických stran
- **(v oblasti VEFI např. daňové spory, spory mezi obcí a státní institucí apod.)**

Právní kontrola

- Nejvyšší soud a soudy
- Nejvyšší státní zastupitelství
- Veřejný ochránce práv (např. návrhy ústavnímu soudu)

NKÚ VYKONÁVÁ KONTROLU

(Ústava a zákon č. 166/1993 Sb., o NKÚ)

- hospodaření se státním majetkem a finančními prostředky **(výjimka ÚSC v samostatné působnosti)**
- státního závěrečného účtu
- plnění státního rozpočtu
- prostředky poskytnutými ČR se zahraničí a za záruky státu
- vydávání a umořování státních CP
- zadávání státních zakázek

SUBJEKTY KONTROLY NKÚ

- **organizační složky státu**
- **právnícké a fyzické osoby**
- **ČNB (jen provozní rozpočet)**
- **ČKA, EGAP, ČEB**

ČNB (zák. č. 335/2002 Sb., o ČNB)

- postavení veřejnoprávního subjektu
- kompetence správního úřadu
- hlavní cíl: péče o cenovou stabilitu
- určuje měnovou politiku
- řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank a zajištění bezpečnosti platebních systémů
- vykonává integrovaný dohled nad finančním trhem
- poradní funkce vůči vládě
- vede účty státu
- dává do prodeje státní dluhopisy
- eviduje CP vydávané ČR se splatností do 1 roku
- stanoví režim kurzu české měny
- atd.

Zákon č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech

- **Vykonávají správu daní**
- **Vykonávají finanční kontrolu**
- **Vykonávají kontrolu dodržování povinností stanovených zákonem o účetnictví**
- **Vykonávají cenovou kontrolu**
- **Vykonávají dozor nad loteriemi**
- **Vykonávají kontrolu výkonů správy poplatků, které jsou příjmem státního rozpočtu**

Kontrola a dozor úsc

- **Kontrola**
- Předběžně, průběžně, následně
- Předmětem kontroly plnění jiných povinností uložených úsc zákonem
- Kontrolní orgán uvede porušení v protokolu a odstraňuje sám úsc
- **Dozor**
- Výhradně následně
- Zákonost aktů úsc
- Dozorový orgán pozastavuje účinnost aktu a podává návrh na zrušení k soudu

Dozor úsc

- Dozoru podléhají
- Právní předpisy úsc (obecně závazné vyhlášky a nařízení)
- Usnesení
- Rozhodnutí
- Jiná opatření úsc
- Dozoru nepodléhají
- Porušení občanského, obchodního a pracovního práva (rozhodují soudy)
- Rozhodnutí ve správním řízení
- Hospodaření úsc (dle z. o fin. kontrole a z. o přezkoumávání a dle z. o obcích a krajích)

Dozor – samostatná působnost

- Dozor nad samostatnou působností obcí (MV ČR)
- Dozor nad samostatnou působností krajů a hl. města Prahy (MV ČR)

Kontrola – samostatná působnost

- Kontrola nad samostatnou působností obcí (MV ČR)
- Kontrola nad samostatnou působností krajů a hl. města Prahy (MV ČR)

Dozor a kontrola – přenesená působnost

- **Dozor** nad přenesenou působností obcí (KÚ)
- **Kontrola** nad přenesenou působností obcí (KÚ)
- Věcně příslušné správní úřady vykonávají **dozor** i **kontrolu** nad přenesenou působností krajů a hl. města Prahy

Finanční kontrola - obce

- **Zastupitelstvo** (rozpočet, závěrečný účet, hospodaření atd.)
- **Finanční výbor** a Kontrolní výbor zastupitelstva
- Dále rada, starosta, tajemník OÚ
- Vnitřní kontrolní systém (u obcí nad 15 tisíc – povinný útvar interního auditu)

Finanční kontrola - kraje

- **Zastupitelstvo** (rozpočet, závěrečný účet, hospodaření atd.)
- Výbory zastupitelstva: **Finanční výbor**, Kontrolní výbor a Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost (např. dotace do školství)
- Dále rada, hejtman, ředitel KÚ
- Vnitřní kontrolní systém včetně interního auditu
- V přenesené působnosti **kontrola obcí**, zejména přezkoumávání jejich hospodaření

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření úsc

Předmětem přezkoumání jsou následující údaje:

- plnění příjmů a výdajů rozpočtu včetně peněžních operací, týkajících se rozpočtových prostředků
- finanční operace, týkající se tvorby a použití peněžních fondů,
- náklady a výnosy podnikatelské činnosti územního celku
- peněžní operace, týkající se sdružených prostředků vynakládaných na základě smlouvy mezi dvěma nebo více územními celky, anebo na základě smlouvy s jinými právníckými nebo fyzickými osobami
- finanční operace, týkající se cizích zdrojů ve smyslu právních předpisů o účetnictví
- hospodaření a nakládání s prostředky poskytnutými z Národního fondu a s dalšími prostředky ze zahraničí poskytnutými na základě mezinárodních smluv

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření úsc

- **vyúčtování a vypořádání finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, k rozpočtům krajů, k rozpočtům obcí, k jiným rozpočtům, ke státním fondům a k dalším osobám**
- **nakládání a hospodaření s majetkem ve vlastnictví územního celku**
- **nakládání a hospodaření s majetkem státu, s nímž hospodaří územní celek**
- **zadávání a uskutečňování veřejných zakázek, s výjimkou úkonů a postupů přezkoumaných orgánem dohledu podle zvláštního právního předpisu**
- **stav pohledávek a závazků a nakládání s nimi**
- **ručení za závazky fyzických a právnických osob**
- **zastavování movitých a nemovitých věcí ve prospěch třetích osob**
- **zřizování věcných břemen k majetku územního celku**
- **účetnictví vedené územním celkem**

Z. č. 420/2004 Sb. – Závěr zprávy

Závěr zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření musí obsahovat vyjádření, zda při přezkoumání:

- a) nebyly zjištěny chyby a nedostatky, nebo**
- b) byly zjištěny chyby a nedostatky, které nemají závažnost nedostatků uvedených pod písmenem c), anebo**
- c) byly zjištěny nedostatky, spočívající**
  - 1. v porušení rozpočtové kázně,**
  - 2. v neúplnosti, nesprávnosti nebo neprůkaznosti vedení účetnictví,**
  - 3. v pozměňování záznamů nebo dokladů v rozporu se zvláštními právními předpisy,**
  - 4. v porušení povinností nebo překročení působnosti územního celku stanovených zvláštními právními předpisy,**
  - 5. v neodstranění nedostatků zjištěných při dílčím přezkoumání nebo při přezkoumání za předcházející roky, nebo**
  - 6. v nevytvoření podmínek pro přezkoumání**

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření úsc

- Přezkoumávání hospodaření obcí a DSO – Krajský úřad nebo auditor (dle volby obce)
- V případě obcí do **800 obyvatel**, které nevykonávají hospodářskou činnost realizuje se jen **jednorázové** přezkoumání
- U ostatních obcí **dílčí** přezkoumání v průběhu roku a za celý rok **jednorázové**
- Přezkoumávání hospodaření krajů – MF ČR
- **Dozor** nad přezkoumáním MF ČR, které je metodicky řídí a koordinuje s finanční kontrolou

Finanční kontrola (dle rozpočtových pravidel)

- SK je **odpovědný** za hospodaření své kapitoly
- MF, ÚFO, SK a krajské úřady zajišťují kontrolu hospodaření s prostředky SR, NF dle legislativy (dle z. č. 320/2001)
- SK **vyhodnocuje** hospodárnost, efektivnost a účelnost
- Výsledky kontroly v **roční zprávě SK (OSS)**, OSS, PO a SF
- Kontrola zahraničních zdrojů (z. č. 320/2001)

Porušení rozpočtové kázně dle rozpočtových pravidel

- Neoprávněné použití prostředků SR
- Neoprávněné použití nebo zadržetí prostředků poskytnutých ze SR, SF, NF nebo ze SFA
příjemcem
- Neprovedení odvodu PO
- Neuložení odvodu zřizovatelem
- Neprovedení stanoveného odvodu zřizovatelem PO
- Porušení povinností OSS (např. překročení závazného ukazatele, nehospodárnost atd.)

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě

Zákon definuje **system finančních kontrol**, které jsou správci kapitol a územně samosprávné celky povinny zajišťovat. Tento systém se týká nejen jejich hospodaření, ale i hospodaření organizačních složek a příspěvkových organizací ve své působnosti. Současně zajistí prověřování přiměřenosti a účinnosti tohoto systému a pravidelné, alespoň roční hodnocení jeho účinnosti a přijímat opatření k jeho zkvalitňování.

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě

- Vymezuje **uspořádání a rozsah** f.kontroly vykonávané mezi orgány VS, mezi orgány VS a žadateli nebo příjemci veřejné f. podpory a uvnitř orgánů veřejné správy
- Dále vymezuje **předmět**, cíle, zásady, postupy a metody finanční kontroly.
- Vztahuje se i na st. podniky, PF
- **Netýká se kontroly vykonávané NKÚ a netýká se přezkoumávání hospodaření úsc**

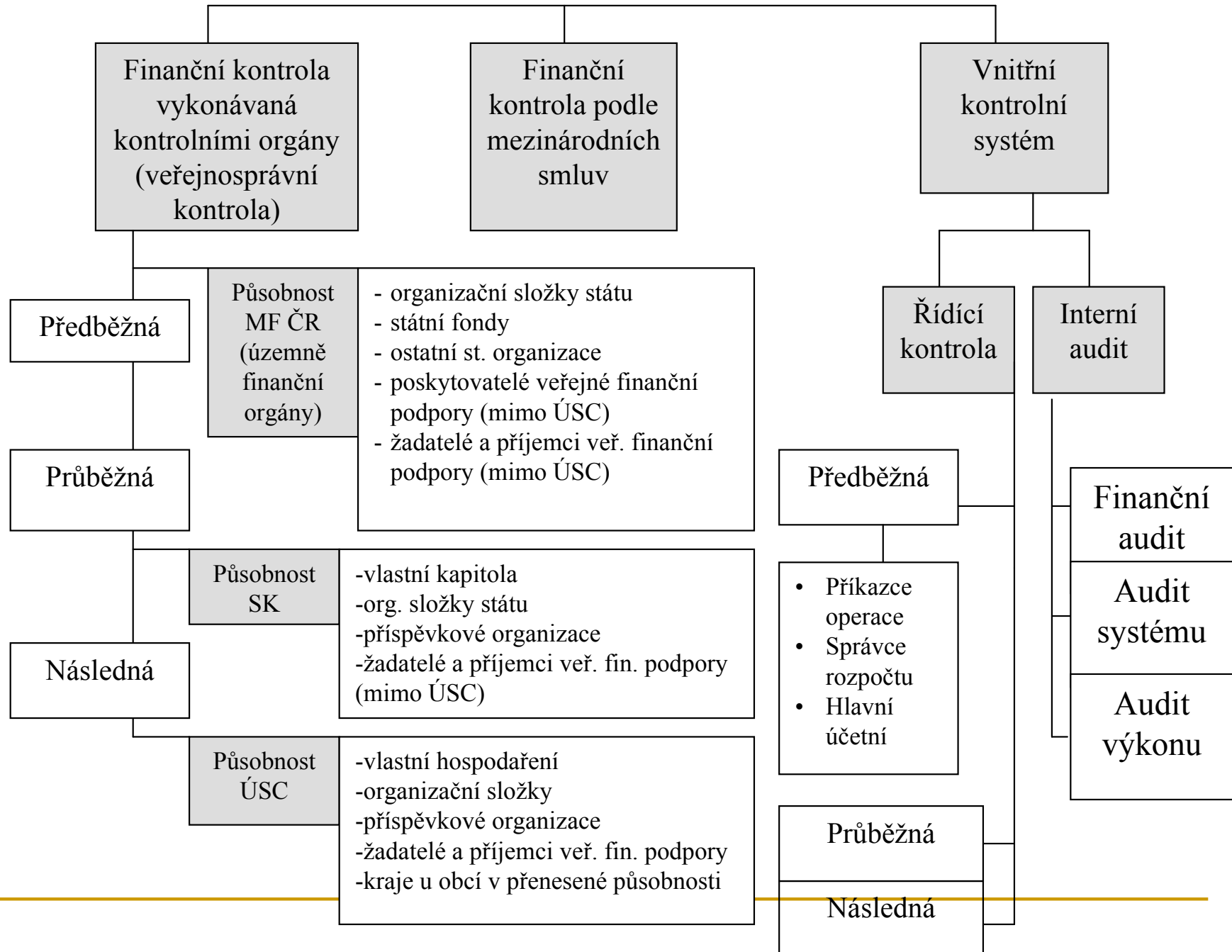
Třístupňová organizační struktura systému finanční kontroly

1. **MF ČR**, jako ústřední správní úřad a gestor pro fin. kontrolu. Zabezpečuje funkci centra metodického řízení, koordinaci a výstupy zpravodajské systému o fungování kontrolních mechanismů (viz dále odbor 17)
2. **Správci kapitol** státního rozpočtu a orgány úsc jako správci veřejných rozpočtů.
3. Ostatní **organizační složky státu a úsc** a právnické osoby hospodařící s veřejnými prostředky.

System finančních kontrol tvoří

1. **Veřejnosprávní kontrola** (*pozn. „vnější“ k.*)
2. **Finanční kontrola podle mezinárodních smluv** (*tj. mezinárodních zdrojů*)
3. **Vnitřní kontrolní systém**
  - a) **řídící kontrola** (*pozn. „manažerská“ k.*)
  - b) **interní audit**

Systemy finanční kontroly ve veřejné správě

Veřejnosprávní kontrola

(realizovaná kontrolními orgány)

- zahrnuje finanční kontrolu skutečností rozhodných pro hospodaření s veřejnými prostředky, zejména při vynakládání veřejných výdajů včetně veřejné finanční podpory u kontrolovaných osob
- před jejím poskytnutím, v průběhu jejich použití a následně po jejich použití
- **MF ČR kontroluje** OSS, SF, ostatní státní organizace, poskytovatele veřejné finanční podpory (ne úsc), žadatele

Veřejnosprávní kontrola

(realizovaná kontrolními orgány)

- **Správce kapitoly** kontroluje podřízené OSS a PO, žadatele a příjemce
- **Kraje** kontrolují OSS, PO a žadatele, v rámci přenesené působnosti **obce**
- **Obce** kontrolují OSS, PO a žadatele

Veřejnosprávní kontrola

Provádí se u:

Organizační
složky státu

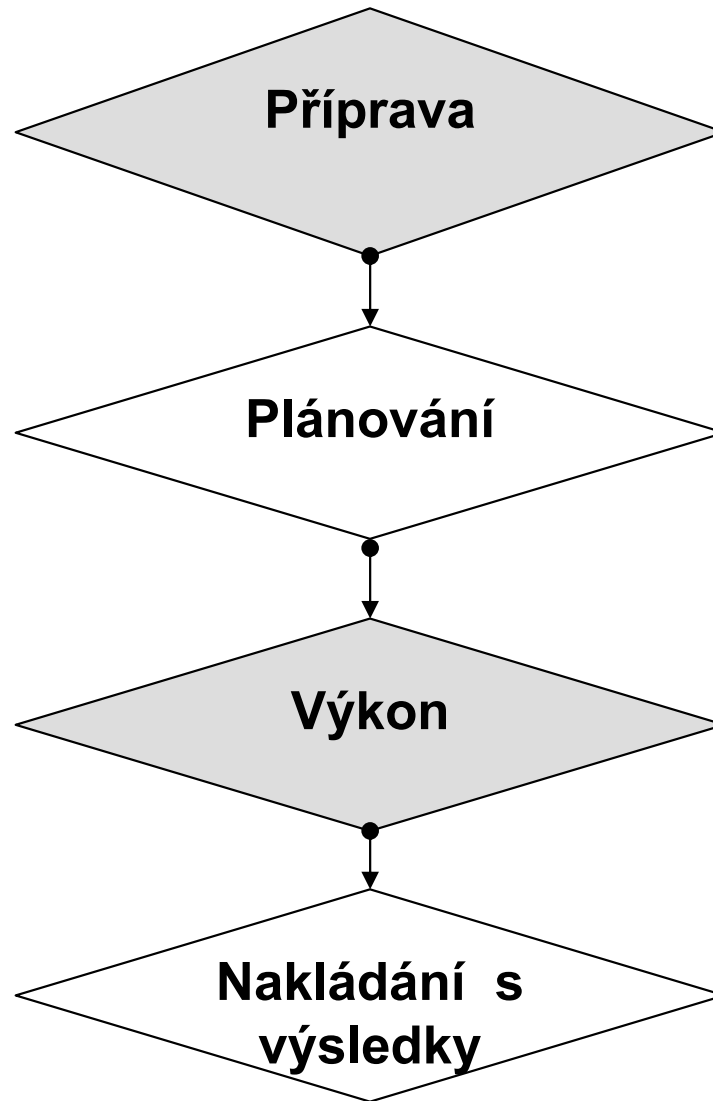
Státní příspěvkové
organizace

Žadatelé o veřejnou
finanční podporu

Příjemci veřejné
finanční podpory

Fáze veřejnosprávní kontroly

Finanční kontrola podle mezinárodních smluv

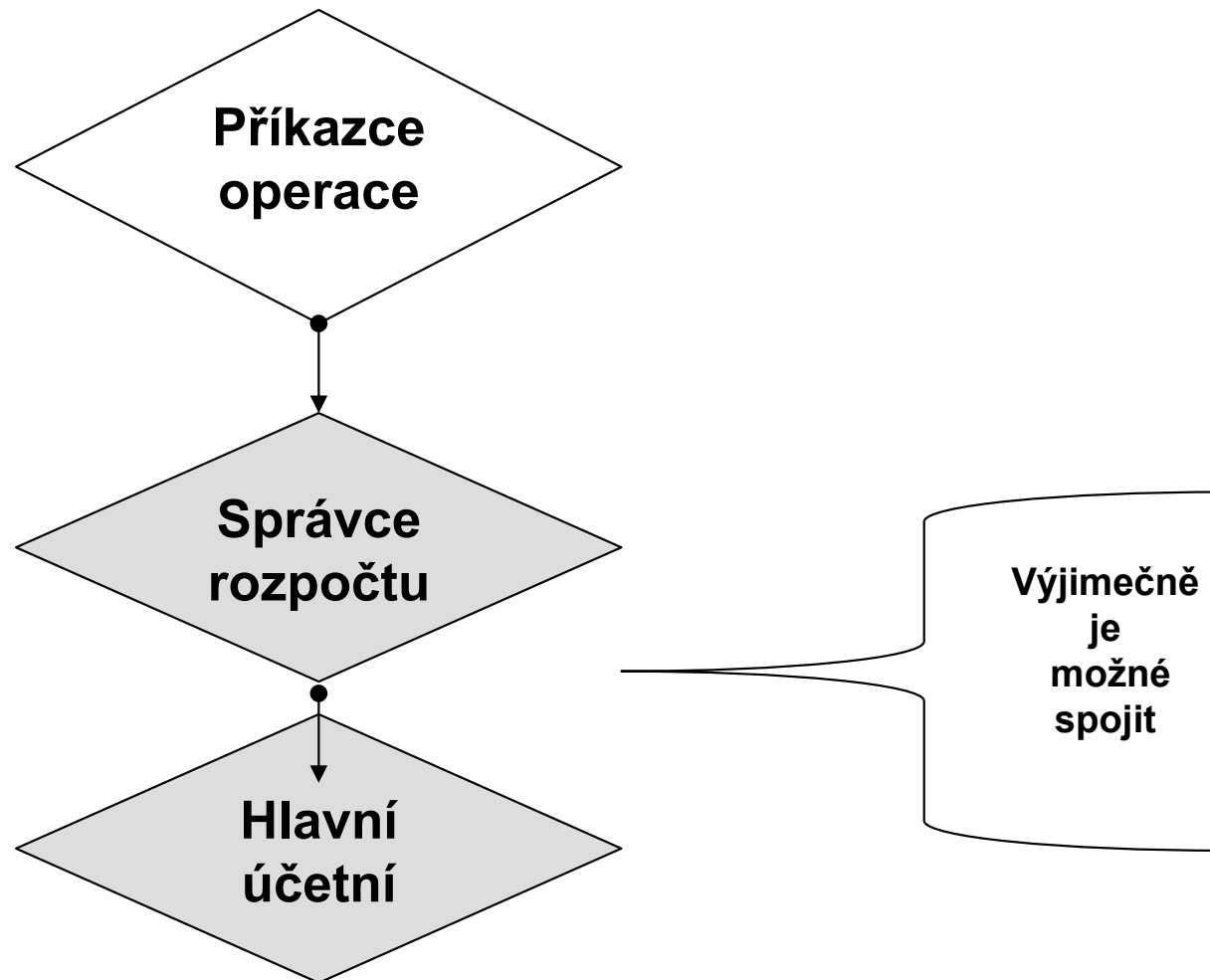
- mohou ji vykonávat mezinárodní organizace (EU, NATO) svými kontrolními orgány nebo určenými zmocněnci
- jsou oprávněny vyžadovat si u orgánů veřejné správy ČR spolupráci nebo přímo zajištění jejího výkonu

Vnitřní kontrolní systém

a) Řídící kontrola

- Součást vnitřního řízení orgánů veřejné správy
- Zajišťovaná odpovědnými vedoucími zaměstnanci
- Při přípravě operací, před jejich schválením, v průběhu až do jejich vypořádání a následně (tj. předběžná, průběžná a následná kontrola)
- Vedoucí organizace určí příkazce, správce rozpočtu a hlavní účetní (všichni musí např. verifikovat fakturu). Jen v malých organizacích a obcích se mohou poslední dvě funkce spojit.

Účast subjektů v předběžné řídicí kontrole

Řídící kontrola

a podpisový vzor

Podle čl. 2 Nařízení ředitele školy č. 14/2002 a v souladu s § 26 odst. 1 písm. a) zákona č. 320/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je k výkonu předběžné řídicí kontroly jako příkazce operací pověřen(a):

Vykonávaná funkce	vedoucí finančního oddělení	
OFC xxxxx	titul Bc.	jméno a příjmení Xxxxxx Yyyyyyyyyy
Datum podpisu xxx.xx.2002	podpisový vzor	
Rozsah oprávnění	příkazce operací v rámci pověřené oblasti pro správu oběhu účetních dokladů	

Pověření k výkonu operací podle zákona o finanční kontrole

příkazce operace

V Brně dne xxx.xx.2002

.....
Xxxxxx Yyyyyyyyyy
ředitel školy

Řídící kontrola

Pověření k výkonu předběžné kontroly a podpisový vzor

Podle čl. 2 Nařízení ředitele školy č. 14/2002 a v souladu s § 26 odst. 1 písm. b) zákona č. 320/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je k výkonu předběžné řídicí kontroly jako správce rozpočtu pověřen(a):

Vykonávaná funkce	rozpočtář finančního oddělení	
OEČ	titul	jméno a příjmení
xxxxx	Bc.	Xxxxxx Xxxxxxxxxxxxx
Datum podpisu	xxxxx2002	podpisový vzor
Rozsah oprávnění:	oprávnění k celé rozpočtové skladbě	

V Brně dne xxxxx2002

..... Xxxxxx

.....
Xxxxxxxxxx

ředitel školy

Číslo

CESTOVNÍ PŘÍKAZ
zaměstnanec

Jméno, příjmení, titul	Os. ev. č.
Pravidelné pracoviště	
Účel pracovní cesty ¹⁾	
Místo trvalého bydliště	

24. Ředitel zaměstnanec povoluje poskytnout zálohu na výši _____ Kč.

Záloha vyplácena dne _____ pobit částí € _____

Vzorový doklad

cestovní příkaz

Příkazce operace

vyslání na služební cestu

Správce rozpočtu

*) Někdy se skrývá

1) Účel cesty, popř. další rozhodnutí, dle nebo odkaz na příslušné usazení právního předpisu.

MV č. skl. 982

V _____ dne _____

21-10-2003

datum a podpis příkazce operace

podpis zaměstnance

podpis vedoucího zaměstnance

*) Někdy se skrývá

1) Účel cesty, popř. další rozhodnutí, dle nebo odkaz na příslušné usazení právního předpisu.

MV č. skl. 982

21-10-2003

datum a podpis správce rozpočtu

Vyúčtování pracovní cesty

1. Bezplatné stravování poskytnuto: NE*) - ANO*) plně*) - částečně*) z toho

snídaně ve dnech _____
oběd ve dnech _____
večeře ve dnech _____

Prohláším, že všechny údaje jsou správné a odpovídají skutečnosti. Pokud je to možné, je-li dohodnuto, je-li dohodnuto použití silničního motorového vozidla podle bodu II.

V _____ dne _____

podpis zaměstnavatele

21.10.2003

Potvrzuji zpracování vyúčtování pracovní cesty

Příkazce operace

podpis příkazce operace

V _____ dne _____

podpis vedoucího zaměstnavatele

cestovní příkaz

Upravit

datum a podpis

Správce rozpočtu

21.10.2003

datum a podpis správce rozpočtu

Upravit

uskutečnění služební cesty

potvrzil

podpis zaměstnavatele

Vyplánil

datum a podpis

Hlavní účetní

21.10.2003

datum a podpis hlavního účetního

Revizoval

datum a podpis

datum a podpis

21.10.2003

Revizoval

datum a podpis

datum a podpis hlavního účetního

*) Uváděje, je-li dohodnuto použití silničního motorového vozidla podle bodu II.

název pracoviště:

SEŠ MV v Brně

popis účetní operace

do dávatel číslo ***

částka

slovy:

datum splatnosti

banka do dávatel

variabilní symbol

ICO

DIC

konstantní symbol

specifický symbol

Penále*

ANO NE

číslo účtu hlavního účtu

základní účet

finanční středisko ****

nákladový účet nebo účet majetku

rozpočtová položka

nákladové středisko ****

paragraf ****

právní SPP

výkup proveden

číslo

právní

číslo

výpis:

číslo

základní

2

příloha operace

Správce rozpočtu

Hlavní účetní

přijatá faktura předběžná kontrola

3.

správce rozpočtu

4.

5.

účtovatel

datum

datum

datum

Legenda:

*)=nehodící se škrtněte

**)=pokud je známo

***)=uveďte číslo

čís. dokladu v SAP R/3

Vnitřní kontrolní systém

b) Interní audit

- **Organizačně oddělený a funkčně nezávislý útvar podřízený přímo vedoucímu organizace (ministři, řediteli, starostovi apod.)**
- **Přezkoumávání a vyhodnocování přiměřenosti a účinnosti řídicí kontroly, včetně prověřování správnosti vybraných operací**
- **Povinnost zřídit ve všech obcích nad 15 tisíc obyvatel a ve všech organizacích veřejného sektoru (vč. VŠ) s výjimkou malých organizací**

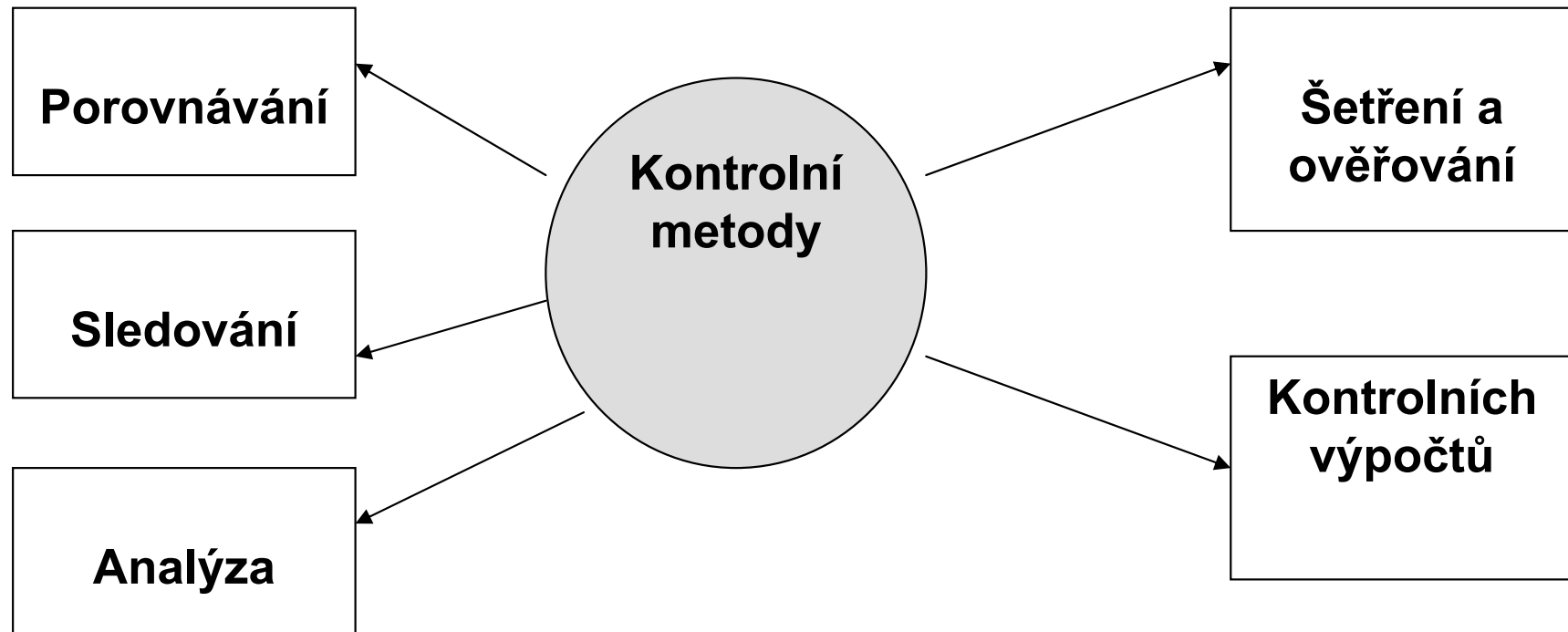
Interní audit zahrnuje zejména

- ***finanční audit***, které ověřují, zda údaje vykázané ve finančních, účetních a jiných výkazech věrně zobrazují majetek, zdroje jeho financování a hospodaření s ním. Např. zda jsou včas a ve správné výši zaúčtovány a uhrazeny všechny výdaje, zda z provedených inventarizací vyplývá, že skutečné stavy majetku odpovídají údajům v účetnictví a v účetních výkazech apod.
- ***audit systémů***, které prověřují a hodnotí systémy zajištění příjmů orgánu veřejné správy, včetně vymáhání pohledávek, financování jeho činnosti a zajištění správy veřejných prostředků. Dále zkoumají zda jsou doklady k zaúčtování podepisovány příslušnými zaměstnanci uvedených úřadů podle stanoveného oběhu účetních dokladů, dodržování třídění výdajů podle rozpočtové skladby, dodržování účtového rozvrhu apod.
- ***audit výkonu***, které zkoumají výběrovým způsobem hospodárnost, efektivnost a účelnost operací i přiměřenost a účinnost vnitřního kontrolního systému.

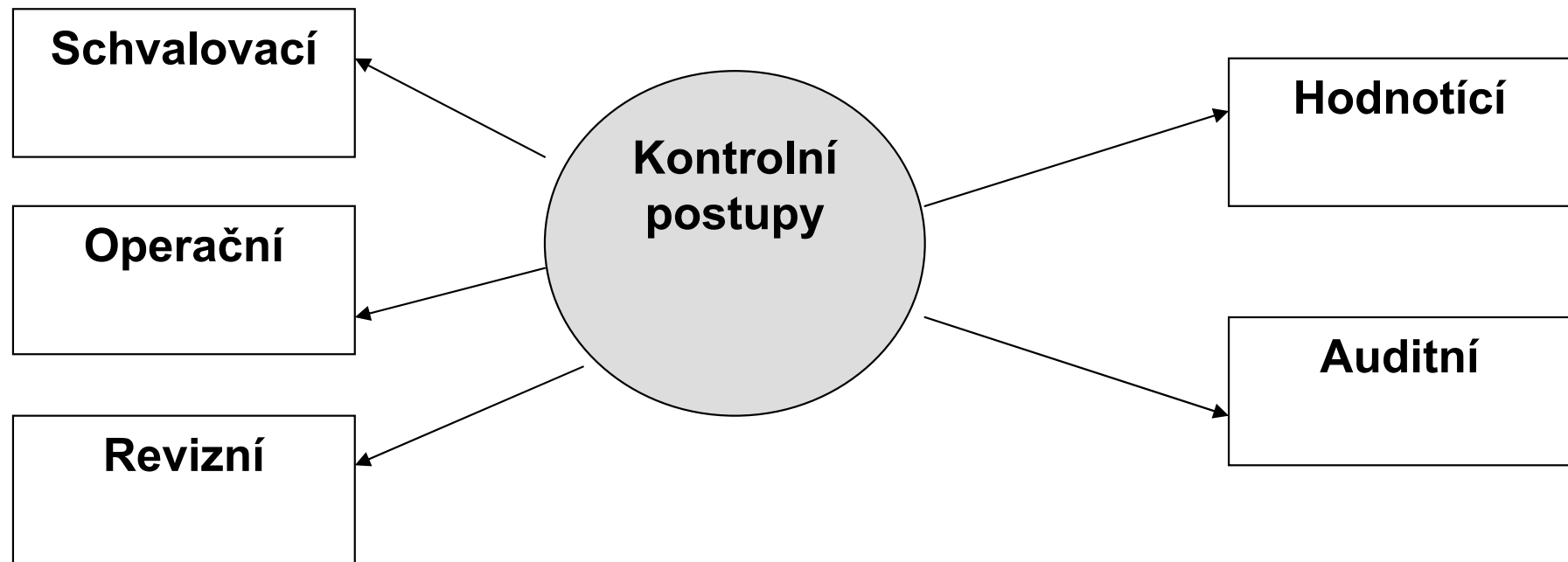
Kontrolní metody a kontrolní postupy

- **Kontrolní metody** slouží k zajištění objektivnosti a úplnosti informací o skutečnostech tvořících předmět finanční kontroly
- Na základě zvolených metod jsou uplatňovány **kontrolní postupy** = systematicky uspořádané úkony, prostřednictvím, kterých se shromažďují, třídí, vyhodnocují a dokumentují informace z oblasti fin. kontroly

Kontrolní metody

Kontrolní postupy

Kontrolní postupy

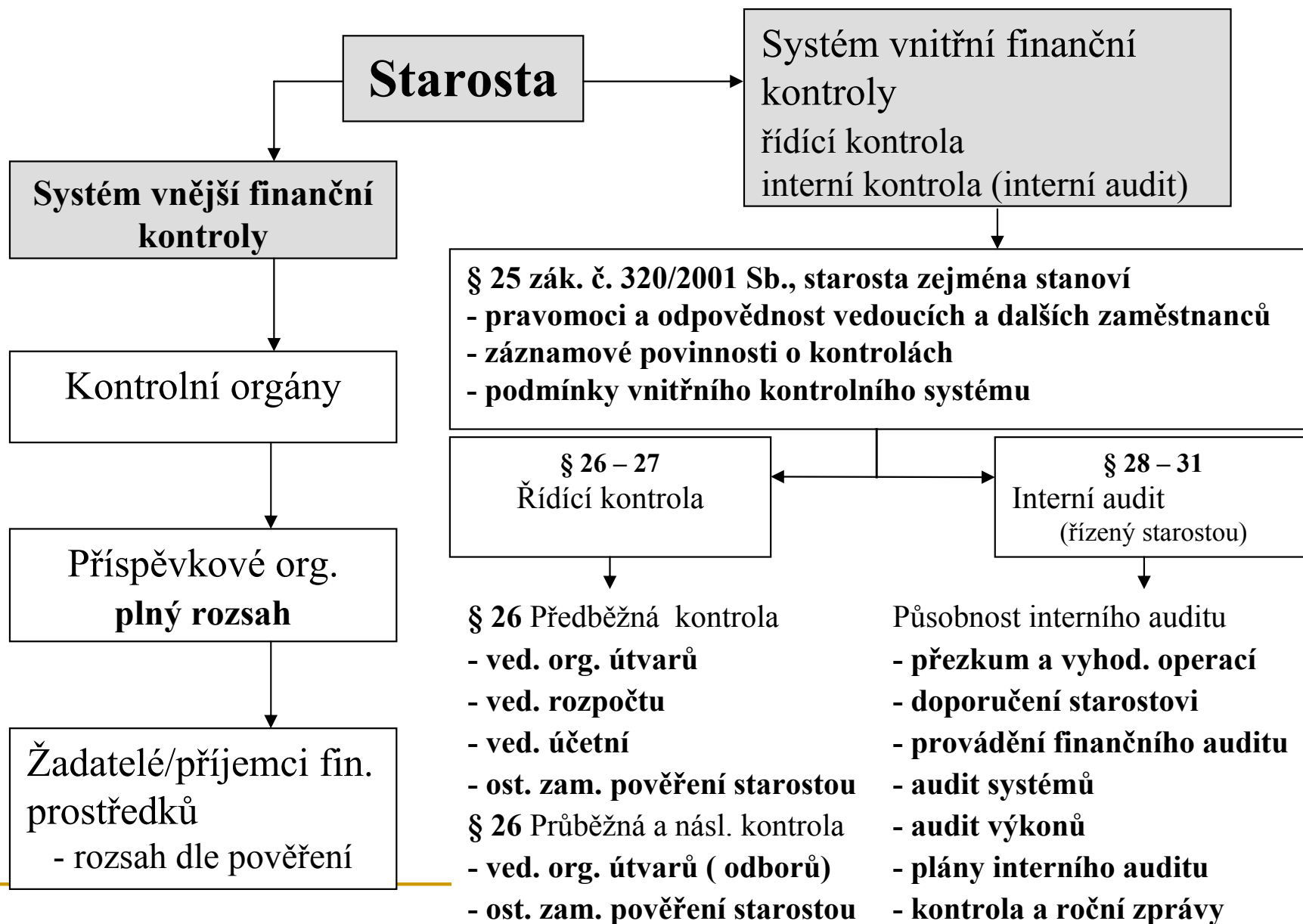
- **Při veřejnosprávní kontrole:** schvalovací, operační, hodnotící a revizní postupy
- **Při řídicí kontrole:** schvalovací, operační, hodnotící a revizní postupy
- **Při IA:** kombinace revizních a hodnotících postupů s důrazem na využití kontrolních metod analýzy k objektivnímu přezkoumávání a vyhodnocování účinnosti vnitřního kontrolního systému a správnosti operací (auditní postupy)

Vyhláška č. 416/2004 Sb.

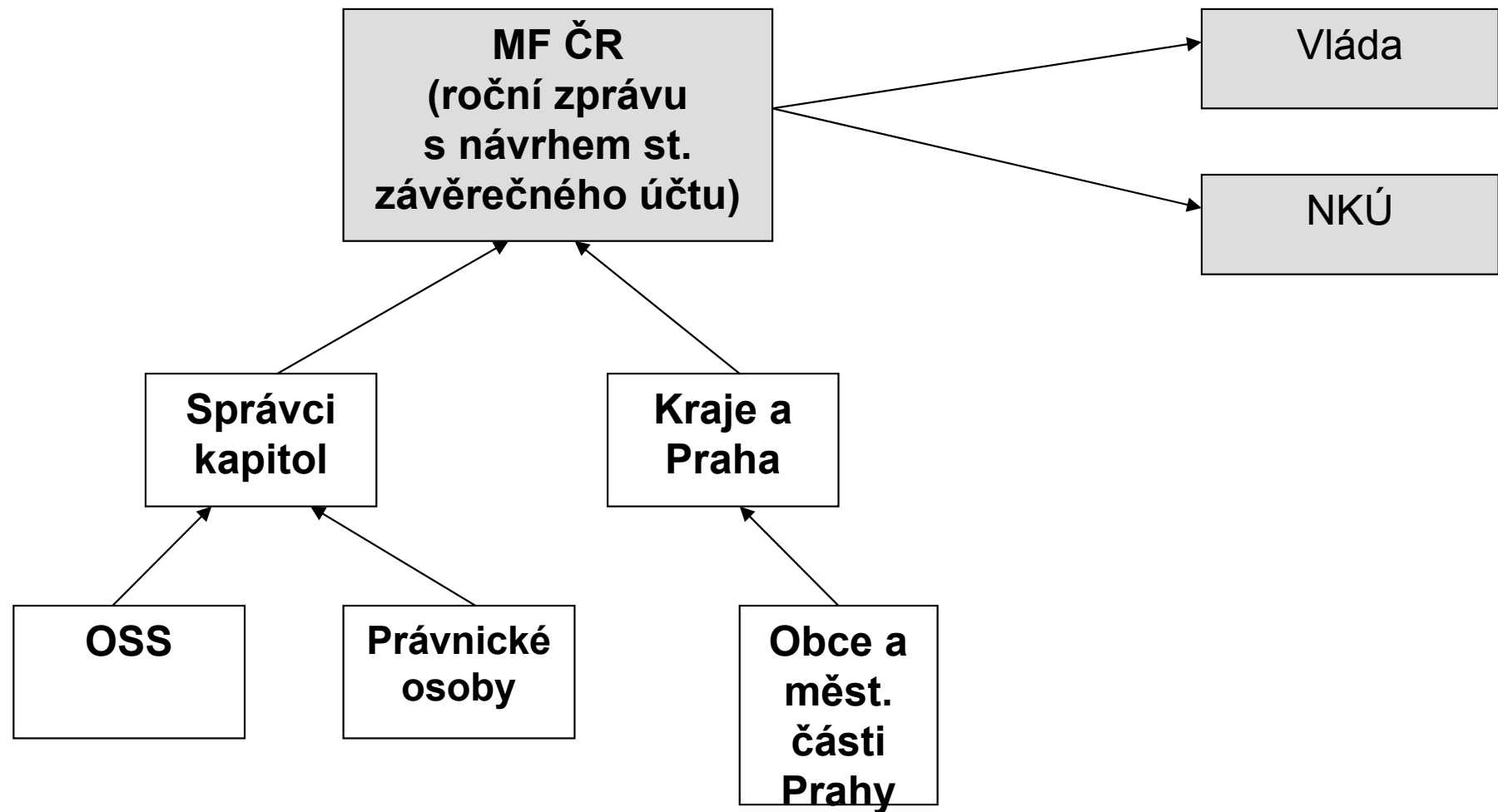
- Individuální příslib
- **Limitovaný příslib** = je-li to účelné z hlediska operativnosti, může příkazce operace předložit správci rozpočtu návrh na kontrolní zajištění finančního krytí předpokládaných operací a tím souvisejících závazků, jejichž věřitel a výše není předem známa (správce rozpočtu předá limitovaný příslib příkazci operace a jeho kopii hlavnímu účetnímu)

Příklad vnitřního kontrolního systému obce/města s uplatněním požadavků zákona o finanční kontrole ve veřejné správě

Předkládání ročních zpráv

Přehled o skutečném stavu interních auditorů a počtu vykonaných auditů

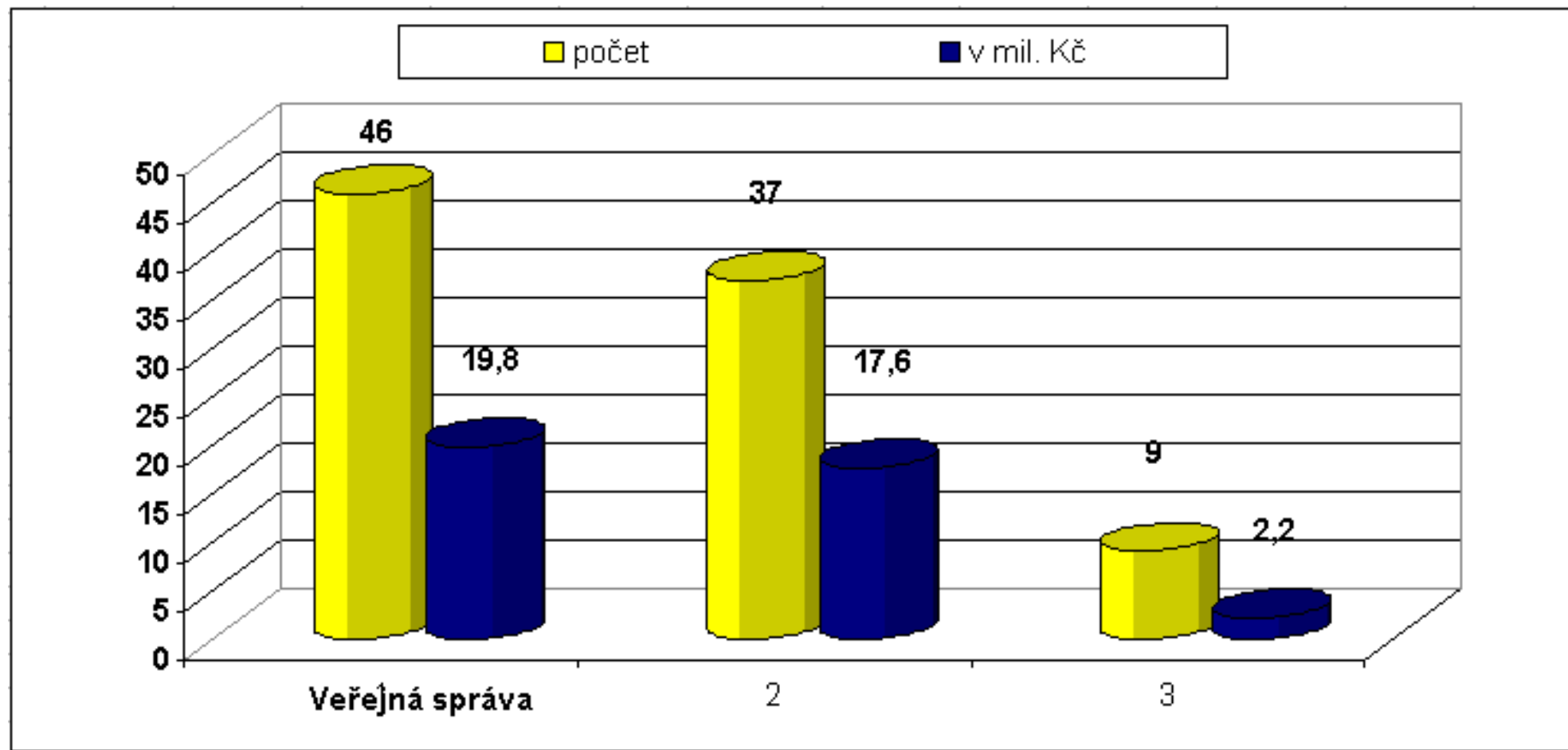
■ Počet auditorů

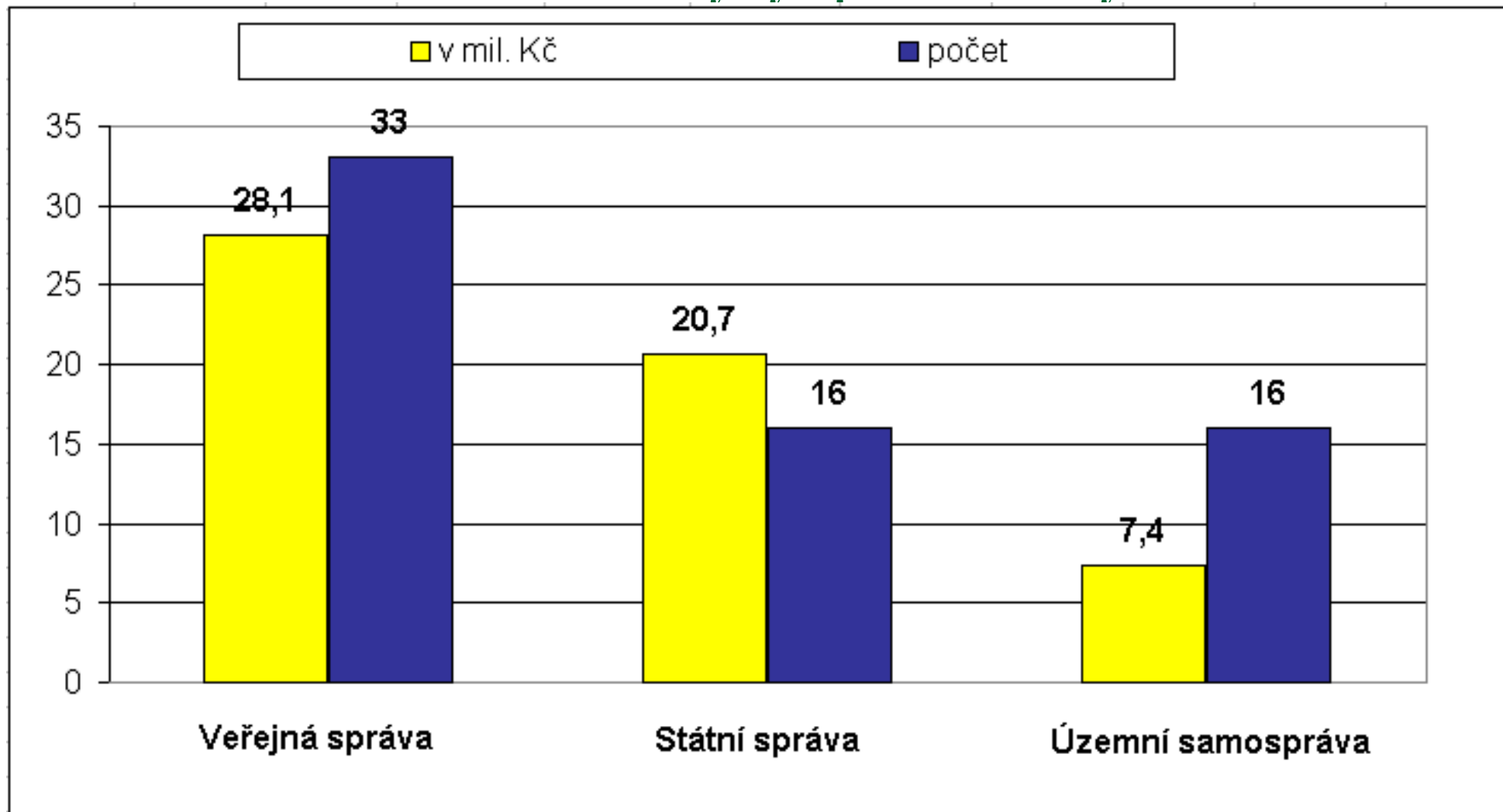
■ Počet auditů

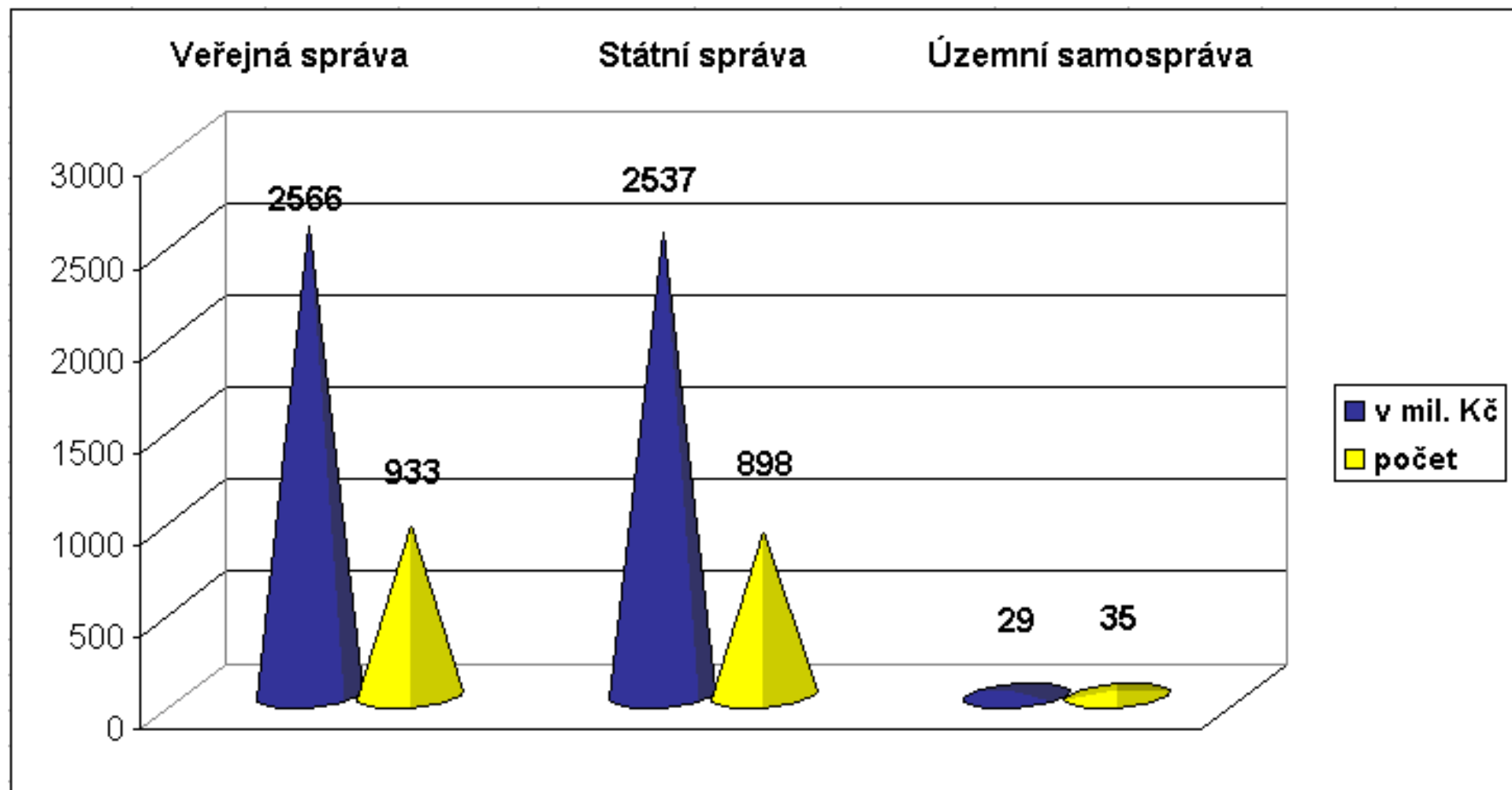
Přehled o zjištěních vnitřního kontrolního systému orgánu veřejné správy, na jejichž základě tento orgán oznámil státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin

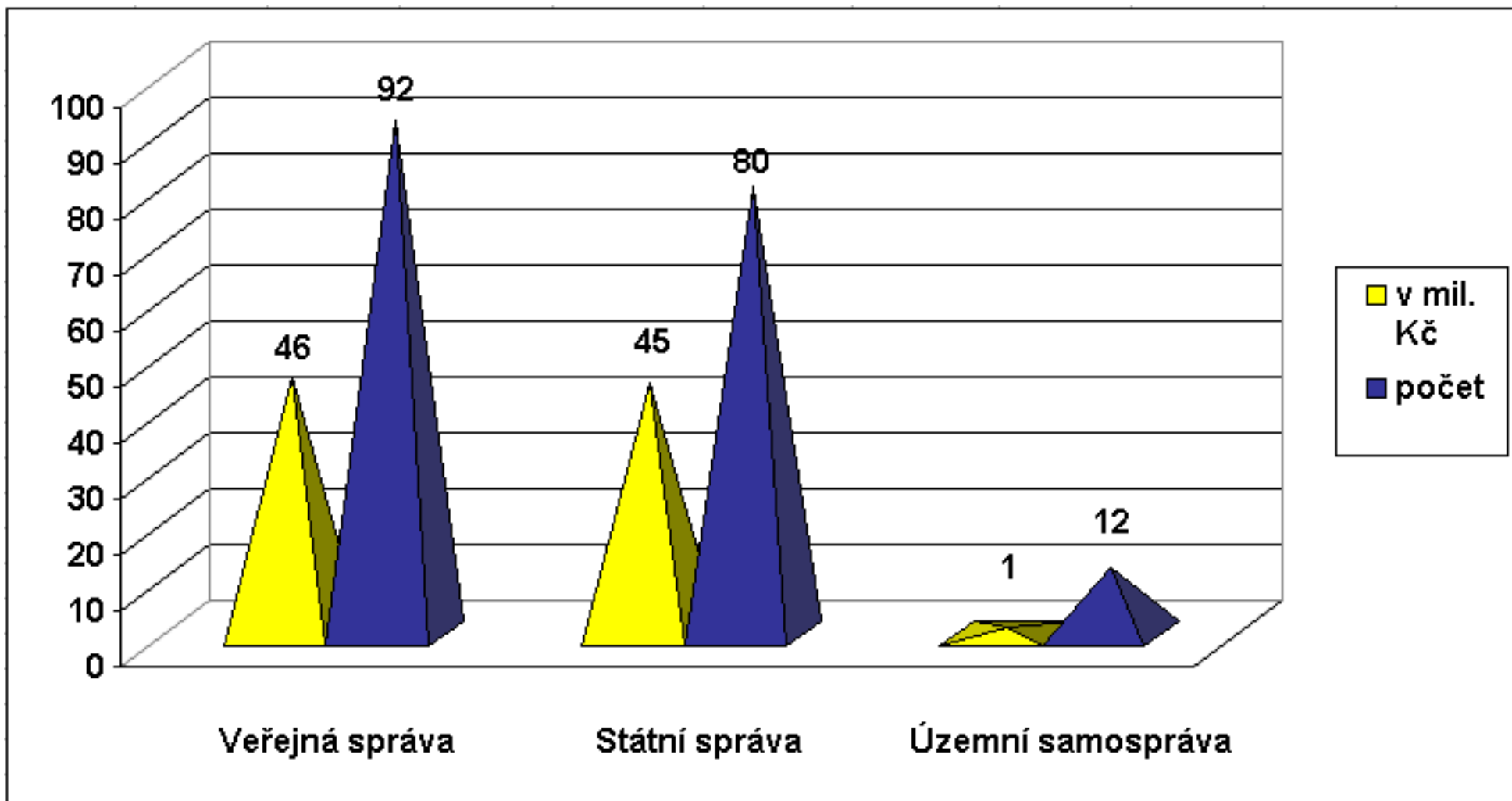
Přehled o zjištěních kontrolního orgánu při výkonu veřejnosprávní kontroly, na jejichž základě tento orgán oznámil státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že u kontrolované osoby byl spáchán trestný čin

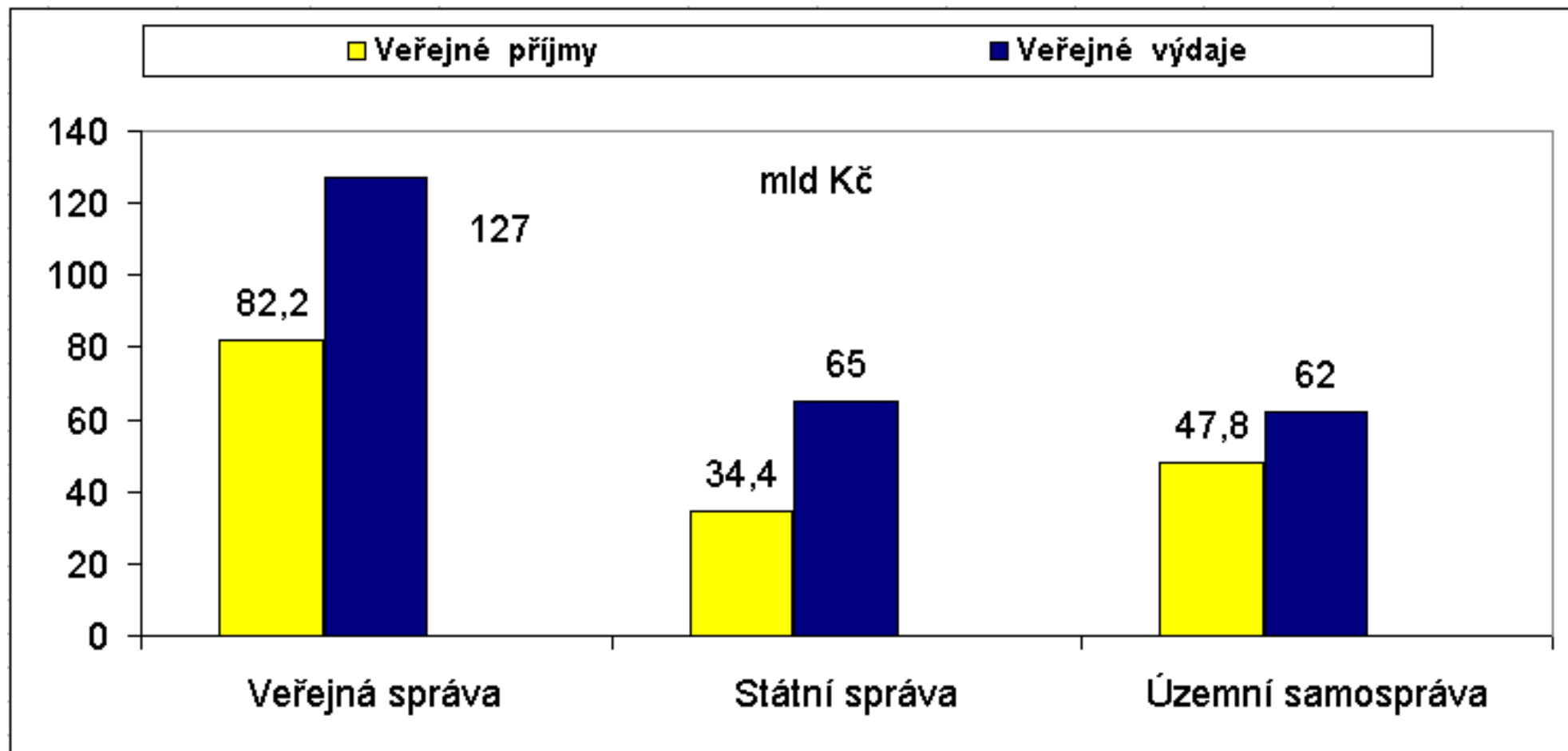
Přehled o zjištěních kontrolního orgánu při výkonu veřejnosprávní kontroly o porušení rozpočtové kázně kontrolovanou osobou ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb., na jejichž základě tento orgán předal věc místně příslušnému správci daně jako podnět k zahájení řízení ve věci odvodu podle zákona č. 337/1992 Sb.

Přehled o zjištěních kontrolního orgánu při výkonu veřejnosprávní kontroly o porušení jiných právních předpisů kontrolovanou osobou, na jejichž základě tento orgán předal věc k dalšímu řízení podle zvláštních právních předpisů k tomu příslušným orgánům

Celkový objem veřejných příjmů a výdajů prověřený veřejnosprávními kontrolami na místě

NOVÉ ORGANIZAČNÍ STRUKTURY

na Ministerstvu financí
ve vztahu ke kontrolní činnosti

Útvary řízené přímo ministrem financí

O d b o r y :

Kancelář ministra

Centrální harmonizační
jednotka pro
finanční kontrolu

Finančně analytický

Interní audit

Odbor MF 17

CENTRÁLNÍ HARMONOZAČNÍ JEDNOTKA PRO FINANČNÍ KONTROLU

Oddělení:

Harmonizace
finanční kontroly ve VS

Veřejnosprávní
kontrola

Auditu fondů
EU

Přezkoumávání
hospodaření
ÚSC

Oddělení odboru 17

171

HARMONIZACE FINANČNÍ KONTROLY VE VS

JUDr. Ivana Nováková

Oddělení odboru 17

172
VEŘEJNOSPRAVNÍ
KONTROLA

Ing. J. Kuchyňa

Oddělení odboru 17

174

AUDITU FONDŮ EU

Ing. Václav Štraser

Oddělení odboru 17

175
PŘEZKOUMÁVÁNÍ HOSPODAŘENÍ
ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ
Ing. Vladimír Remeš

REFERÁT
Přezkoumávání hospodaření
krajů a hl.m. Prahy

REFERÁT
Dozoru nad přezkoumáním,
koordinace a metodického
řízení výkonu přezkoumání

ZÁVĚR

**VŠECHNO BUDE
JINAK!**

ZÁVĚR

- Usnesení vlády ČR č. 1570 ze 7.12.2005
- **KONCEPCE KONTROLNÍHO SYSTÉMU V ČR SE ZAMĚŘENÍM NA FINANČNÍ KONTROLU 2006 - 2013**
- *(SYSTÉMY FINANČNÍHO ŘÍZENÍ A KONTROLY, SYSTÉMY INTERNÍHO AUDITU A CENTRÁLNÍ HARMONIZACE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ)*

ZÁVĚR

- Na základě nové koncepce byla navržena rozsáhlá novelizace zák. 320/2001 (v legislativním procesu).
- Příklady - změna definice systému finanční kontroly:
  - vypuštěna kontrola podle mezinárodních smluv
  - zavedení nové kategorie auditu ve veřejné správě
  - místo pojmu „veřejnosprávní kontrola“ se bude používat „kontrola ve veřejné správě“

Děkuji za pozornost.